

LIETUVOS DAILĖS MUZIEJUS
NACIONALINĖ KULTŪROS ĮSTAIGA

Didžioji g. 4, LT-01128, Vilnius, tel. (8 5) 262 80 30, faks. (8 5) 212 60 06, el. p. muziejus@ldm.lt
Juridinių asmenų registro kodas 190756087, PVM mokėtojo kodas LT907560811

Informacinis pranešimas

2016-07-12

**VILNIAUS PAVEIKSLŲ GALERIJOJE ATIDAROMA
LIETUVOS MUZIEJŲ KELIO PROGRAMOS PARODA
*PORTRETAI DVARŲ KOLEKCIJOSE***

Lietuvos dailės muziejus liepos 14 d., ketvirtadienį, 16 val. Vilniaus paveikslų galerijoje (Didžioji g. 4) atidaro Lietuvos muziejų kelio programos „Dvarų kultūros atspindžiai“ parodą „Portretai dvarų kolekcijose“ (veiks iki spalio 16 d.). Šešiose galerijos salėse lankytojams pristatoma per 150 Lietuvos dvaruose buvusių portretų, vaizduojančių Tiškevičių, Pliaterių, Oginskių, Karpių, Zubovų, Riomerių, Burbų, Skirmantų, Šemetų, Jelenskių, Šiukštų ir kt. giminių atstovus. Daugelis jų eksponuojami pirmą kartą.

Parodą atidarys Lietuvos dailės muziejaus direktoriaus pavaduotoja mokslui Laima Bialopetravičienė ir parodos kuratorė Dalia Tarandaitė. Ištraukas iš Šatrijos Raganos apysakos „Sename dvare“ skaitys Janina Pranaitytė, o dvarų salonuose skambėjusius romantikų kūrinius atliks pianistė Elina Maslakova.

Susitikimas su parodos kuratore ir pristatymas žiniasklaidai – liepos 14 d., ketvirtadienį, 15 val.

Beveik kiekviename Lietuvos dvare būta šeimos narių, giminaičių, giminės pradininkų ir garsiausių narių portretų. Baroko epochos dvarų kolekcijose dominavo giminės portretai. Buvo sudaromos ištisios portretų galerijos, turėjusios liudyti giminės senumą, jos įtaką ir nuopelnus visuomenei, daryti įspūdį visiems čia apsilankiusiems. Giminės portretai liko svarbūs ir vėlesnėse epochose. Jie tapo ne tik reprezentacijos, atminties apie protėvius išsaugojimo, bet ir intymesnių asmeninių jausmų išraiška.

Išsilavinę, dailei neabejingi aristokratai savo ir savo šeimos portretus užsakydavo geriausiems Europos dailininkams – Mykolo Kleopo Oginskio ir jo šeimos portretus tapė Florencijoje gyvenęs prancūzų tapytojas Fransua Ksavje Fabras, Tiškevičių šeimos portretus kūrė italai Filipas Aronsas, Orestas Kortaco ir t. t. Įspūdingais aristokratų portretais garsėjo ir vietiniai dailininkai Liudomiras Janovskis, Kazimieras Mordasevičius, Stanislovas Bogušas Sestšencevičius, įamžinęs ne vieną Tiškevičių, Pliaterių ir kt. giminių atstovą.

Daile besidomintys dvarininkai, tarp kurių nemažai buvo meno kolekcininkų, nesitenkino vien tik tapytais portretais. Jie užsakydavo skulptūrinius biustus, kurie interjerams suteikdavo dar daugiau puošnumo, iškilmingumo, taip pat – ir grafikos lakštus, kuriuos buvo galima saugoti albumuose, padalinti artimiesiems, dovanoti giminėms.

LIETUVOS DAILĖS MUZIEJUS

NACIONALINĖ KULTŪROS ĮSTAIGA

Didžioji g. 4, LT-01128, Vilnius, tel. (8 5) 262 80 30, faks. (8 5) 212 60 06, el. p. muziejus@ldm.lt
Juridinių asmenų registro kodas 190756087, PVM mokėtojo kodas LT907560811

XIX a. populiarūs tapo kameriški nedidelio formato portretai, skirti kabinetams, nedidelėms asmeninėms erdvėms. Daug tokių portretų lankydamasis Lietuvos dvaruose sukūrė Vilniaus universiteto profesorius Jonas Rustemas, jo mokinys Karolis Ripinskis ir kiti Vilniaus meno mokyklos dailininkai. Kabinetiniai portretėliai buvo užsakomi ir žinomiems užsienio dailininkams – Pšeciševskių, Šemetų ir kitų giminių portretų yra nutapęs austrų tapytojas Johanas Nepomukas Hiuberis.

Nuo Švietimo epochos svarbia dvarų kultūros dalimi tapo ne tik meninis išsilavinimas, bet ir meninė kūryba. Portretas buvo viena mėgstamiausių mėgėjiškai daile užsiimančių dvarininkų kūrybos temų. Neblogai piešė ir tapė Riomerių, Burbų, Gorskių, Skirmantų, Slizienių, fon Ropų ir kt. giminių atstovai. Kai kurie iš jų tapo dailininkais profesionalais – Alfredas ir Edvardas Matas Riomeriai, Elena Skirmantaitė-Skirmantienė, Simonas Skirmantas, Rapolas Slizienis ir kt., palikę daug pieštų, tapytų, lietuvių akvarele ar skulptūros technika atliktų savo artimųjų ir bičiulių atvaizdų.

Istorinių permainų metais Lietuvos dvarų portretų rinkiniai buvo išblaškyti. Daug meniniu požiūriu vertingiausių portretų buvo išvežta į užsienį. Į Lietuvos muziejus pateko tik nedideli rinkinių fragmentai.

Parodoje eksponuojami Tiškevičių, Oginskių, Pliaterių, Karpių, Riomerių, Jelenskių, Zubovų ir kt. giminių portretai iš Lietuvos dailės, Lietuvos nacionalinio, Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės, Žemaičių „Alkos“, Šiaulių „Aušros“, Rokiškio krašto muziejų ir Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos. Pristatoma visa dvarų portretų įvairovė – aliejiniais dažais tapyti portretai, pastelės, akvarelės, skulptūriniai biustai ir medalionai, litografijos, piešiniai. Daugelis kūrinių rodoma pirmą kartą.

Informaciją teikia parodos kuratorė Dalia Tarandaitė mob. 8629 77 487.

Informacija ir vaizdai internete – www.ldm.lt

LDM Ryšių su visuomene skyrius
85 262 18 83, 8 674 94 104

Iliustracija:

Philipp Arons (1821-1902). Marijos Radvilaitės-Tiškevičienės portretas. 1857. Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus. Antano Lukšeno fotografija.